

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Ioannis Damasceni Historia, De Vitis Et Rebus Gestis SS. Barlaam Eremitæ, Et Iosaphat Indiæ regis

Johannes <Damascenus>

Coloniæ, 1624

Caput VI. Barlaam callida arte ad Regis filium accedit ac pulchra parabola
oste[n]dit homines ex habitu externo minimè æstimandos esse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45244

saurum amisit, atque in eius inuesti-
 gatione, mentem totam occupatam
 ac defixam habet. Ac proinde in per- *Desideriū*
 petuo languore, & solitudine versa *pauperum*
 batur, omnesque mundi iucunditates *exaudiuit*
 & voluptates in ipsius oculis piaculi *Dominus.*
 cuiusdam, & execrationis instar erant.
 Cū autem hoc animi statu esset, ac
 magno cum gemitu bonum inuenire
 cuperet, insomnis ille oculus, qui om-
 nia cernit, atque omnes saluos fieri, &
 ad veritatis agnitionem venire vult, ip-
 sum aspexit, suamque ipsi consuetam
 benignitatem ostendens, quodnam
 iter tenendum esset, hoc modo demon-
 strauit.

BARLAAM CALLIDA ARTE
ad Regis filium accedit: ac pulchra Para-
bola ostendit homines, ex habitu externo
minimè estimandos
esse.

CAPVT VI.

ERAT enim eo tempore monachus
 quidam diuinarum rerum peritus,
 vitaque ac sermone ornatus, atque in
 omni monastica viuendi ratione sum-
 mopere versatus: vnde oriundus, aut
 D ex quo

*Barlaam
diu no ad-
monitu in
Indiã pro-
fici scitur.*

ex quo genere, dicere nequeo, verum in solitudine quadam Sennaaritis terræ, domicilium habens, ac sacerdotij dignitate præditus. Huic porro seni Barlaam nomen erat. Hic igitur cum diuino quodam admonitu, quoniam statu Regis filius esset comperisset, è solitudine egressus, ad cultam & habitabilem terram profectus est: mutatoque habitu suo, atque indutis mundanis vestibus, & conscensa naui, ad Indorum regnum se contulit, ac mercatorem se esse fingens, in eam urbem, in qua Regis filius palatium habebat, ingreditur. Per multosque dies illic commoratus, qui rerum ipsius status esset, diligenter exquisiuit, & quinam essent, qui propius ad eum accedere solerent. Cum igitur Padagogum eum, de quo superius à nobis mentio facta est, ipsi omnium familiarissimum esse intellexisset, seorsim eum conueniens, his verbis usus est.

Scias velim, Domine mi, me mercatorem esse, atque ex longinqua regione venisse, eximijque pretij lapidem habere, cui nullus vnquam similis inuentus est: quemque nemini adhuc ostendi. Tibi autem hoc declaro, quod te prudentem, ac cordatum vi-

rum

rum esse videam: vt me ad Regis filium
 introducas, ipsique eum dono dem. Si-
 quidem bona omnia incomparabiliter
 antecellit. Nam & ijs qui cordis oculis
 capti sunt, sapientiæ lucem affert, & sur-
 dis aures aperit, & mutis vocem imper-
 tit, & ægrotantes in sanitatem asserit,
 & stultos sapientia donat, & Dæmo-
 nes pellit, ac denique quicquid pul-
 chrum, & expetendum est Domino suo
 vberimè suppeditat. Ait ad eum Pæ-
 dagogus: Te quidem hominem gra-
 uis atque constantis animi esse video:
 Cæterum verba tua immodicam quan-
 dam iactantiam præ se ferunt. Quot e-
 nim excellentes atque ingentis pretij
 lapides & vniones viderim, quonam
 modo enumerando recensere queam?
 Nec tamen vnquam aut vidi, aut au-
 diui, qui eas, quas commemorasti,
 vires haberent. Veruntamen eum mi-
 hi ostende, ac si talis est, qualem ais, si-
 ne vlla cunctatione ad Regis filium te
 introducam, qui te maximis honoribus
 ac beneficijs ornabit. Priusquam au-
 tem per ipsum oculorum obtutum, quæ
 falli nequit, dicta tua confirmaris, fie-
 ri non potest, vt domino meo ac Regi
 de re incerta, & incognita, hæc tam im-
 modica ac prætumida, renunciem.

*Theaur⁹
 pretiosus
 anima.*

D i Dixit

Dixit autem Barlaam: Rectè dixisti te huiusmodi vires ac facultates, nec unquam perspexisse, nec audijisse. Etenim oratio ad te mea, non de re vulgari, sed ingenti quadam & admiranda est. Quod autem eum cernere quæsiuisti, audi quid dicam.

*Veritas o-
culos sa-
nos, & cor.
pus purum
exigit.*

Lapis hic summi pretij, præter eas, quas dixi, vires, & facultates, hanc etiam habet. Eum enim promptè ac facile prospicere non potest, qui sanum, ac firmum oculum, corpusque purum, atque ab omni spurcitie alienum non habet. Nam si quis his duabus rebus non rectè comparatis, in hunc pretiosum lapidem oculos temere ac petulanter injiciat, ipsa quoque scilicet, qua præditus est, cernendi vi ac mente insuper mulctabitur. Ego porro, vi pote medicinæ minimè rudis, & ignarus, oculos tuos parum sanos esse conspicio: ac proinde vereor, ne hanc quoque, quam habes, cernendi facultatem amittas. Verùm de Regis filio audiui eum, tum vitæ castitate præditum esse, tum pulchros ac perspicaces oculos habere. Quocirca thesaurum hunc ipsi ostendere minimè dubitabo. Quam obrem ne commiseris, ut hoc negligas, ac re tanti momenti dominum tuum priues.

ues. Ille autem ad eum dixit: Si hæc ita se habent, ne mihi lapidem ostendas. Si quidem plurimis peccatis vita mea inquinata est: ac præterea ne oculos quidem satis sanos habeo. De hac autem re dominum meum regem, certio rem facere minimè cunctabor. Hoc sermone habito, ad Regis filium ingressus, omnia ei sigillatim exposuit. Ille autem ut præceptoris verba audiuit, spiritali quadam lætitiâ & voluptate, pectus suum afflari sensit. Ac velut numine correptus, hominem celeriter introduci iussit.

Vt igitur ingressus est Barlaam, ei que quam conueniebat, pacem dedit, sedere iussus est. Cumque præceptor secessisset, Iosaphat ad senem dixit: Velim mihi pretiosum illum lapidem ostendas, de quo magna & admiranda abs te commemorari præceptor meus mihi narrauit. Barlaam autem suam ad eum disputationem ad hunc modum auspicatus est: Haudquaquam æquum est, ô Rex, ad illustrem tuam excellentiam quidquam falsò, & inconsideratè à me dici. Omnia enim, quæ de me ad te allata sunt, vera, atque ab omni dubitatione aliena sunt. Verùm nisi prudentiæ tuæ prius periculum fecero, ne-

fas est hoc mysterium tibi declarare.

Matt. 13. Ait enim Dominus meus. *Exijt qui seminat, seminare: Et dum seminat, alia quidem ceciderunt secus viam, & volucres cali comederunt illa. Alia ceciderunt super petrosa, ubi non erat terra multa, & confestim exorta sunt, eo quod non haberent terram multam. Sole vero exorto astuauerunt, & quia non habebant radicem aruerunt. Alia autem ceciderunt inter spinas, & surgentes spina suffocauerunt eas. Alia postremo ceciderunt in terram bonam, & dederunt fructum centu-*

plum. Quocirca si in corde tuo frugifera doctrina ac bonam terram inuenero, diuinum semen in te conijcere, atque ingens mysterium tibi aperire minimè dubitabo. Si autem petrosa ea, & spinea fuerit, via que à quolibet calcata, omnino salutare hoc semen, haudquaquam serere, ipsumque auibus & feris, ante quas margaritas proijcere mihi prorsus interdictum est, in prædam obijcere præstiterit. Verùm de te meliora ac salutis viciniora confido: nempè quod & lapidem, qui pretium omne superat, videbis, ac per luminis ipsius splendorem hoc consequeris, vt ipse quoque lumen efficiaris, fructumque centuplum feras. Etenim tua causa longam
viam

Quibus
pia doctri-
na prædi-
canda sit.

viam conficere studui, vt que nunquam vidisti, tibi ostenderem, atque ea docerem, quæ nunquam audijsti.

Dixit autem ad eum Iosaphat. Equidem ipse, venerande senex, incredibili quodam, atque eius nodi, qui nullo modo coerceri queat, desiderio teneor, nouum quendam ac bonum sermonem audiendi. Atque ignis in pectore meo incensus est, qui me ad necessarias quædam quæstiones intelligendas, vehementer inflammat. Ceterum adhuc hominem nancisci mihi non licuit, qui de hac re certam mihi fidem facere posset.

Quod si Sapiëntem quendam, & doctrina præditum virum nactus fuero, ac salutare sermonem a te, nec auibus, vt opinor, nec feris, eum tradam: nec russum petrosus & spineus, vt tuis verbis utar, ero. Quin potius & candido ac sincero animo eum excipiam, & eruditè ac diligenter cõseruabo. Tu verò si quid eiusmodi nosti, ne quæso id reticeas, verum mihi narres. Quamprimùm. n. è lōgīnqua regione te venisse audiui, animi voluntate affectus sum atq; in bonā spē veni fore, vt operta tua, id q; cupiebam, cōsequeretur. Eoq; nomine itatim te ad me introduxi, comiterq; rāq; familiarium meorum & æqualium aliquem excepi. Atq; vtinā

*Veritas
candida
excipienda
diligenter
conseruanda.*

spe mea minimè fallar. Dixit autem Barlaam: Præclarè, atque, vt regia magnificentia dignum erat, hoc fecisti, vt non ad externæ vilitatis speciem animum adijceres, verum abstrusæ spei te ipsum traderes.

Erat enim aliquando magnus quidam & illustris Rex, cui, cum in aureo curru, satellitum manu regia Maieft. digna cinctus iter faceret, contigit, vt duos viros, laceris & sordidis vestibus, atque ore macie confecto, ac maiorem in modum pallido, obuios haberet. Regi porro exploratum erat, eos corporis afflictatione, ac vitæ Deo consecratæ laboribus carnes suas ita confecisse. Vt igitur eos vidit, curru statim desiliens, atque humi prostratus, eos adorauit: ac deinde surgens, amicissimè complexus est, & salutauit. Proceres autem ipsius ac Præfecti hoc molestè tulerunt, eum facinus regiâ gloriâ indignum admisisse existimantes. Verùm cum coram ipsum reprehendere minimè auderent, cum germano ipsius fratre agebant, vt Regem admoneret, ne diadematis amplitudinem & sublimitatem ad hunc modum dedecore ac contumeliâ afficeret. Cùm itaque ipse hæc fratri dixisset, atque intempestiuam & præposteram

ram

ram ipsius humilitatem accusasset, responsum ipsi Rex dedit, quod à fratre minimè intellectum est.

Mos enim Regi erat, ut cum aliquem morte mulctaret, præconem cum tuba, quæ quidem mortis idcirco dicebatur, ad ipsius fores mitteret. Atque ex tubæ illius clangore, omnes ei moriendum esse intelligebant. Itaque cum advesperasset, lætalem tubam ad fratris sui fores clangorem edituram, Rex misit. Ut igitur ille hanc tubam audiuit, desperata salute per totam noctem domesticis rebus consuluit. Manè autem atra ac lugubri veste indutus, cum uxore ac liberis ad palatij fores flens ac lamentans profectus est. Cum autem Rex ipsum ad se admisisset, atque ita eum videntem vidisset, his verbis usus est: O stulte ac demens, si fratris tui, cum quo idem tibi genus, & par honor est, in quem nullius omnino sceleris tibi conscius es, præconem ita extimuisi, quoniam modo mihi reprehensionis notam idcirco inuissisti, quod Dei mei præcones, qui mortem, ac Domini, in quem me multa & gravia scelera perpetrasse scio, pertimescendum aduentum mihi quavis tuba vocaliùs aliusque denunciant, humiliter ac demissè salutaris: En

*Pauperas
spiritu p̄-
cones Dei.*

D s igitur,

igitur. ut tuam dementiam coarguerem, hac ratione usus sum: quemadmodum etiam eos, qui tibi, ut me reprehenderes in animum induxerunt, statim stolidos, & amentes, esse demonstrabo. Atque ita curatum, & utiliter instructum fratrem suum, domum remisit.

Iussit autem è ligno quatuor arcas effici, quarum cum duas undique auro contexisset, foetidaque cadauerum ossa in eas iniecisset, aureis seris eas obfirmavit: reliquis autem duabus, pice ac bitumine oblitis, pretiosisque lapidibus & exquisitis unionibus, omni que unguentaria fragrantia impletis, asperisque funibus constrictis, proceres eos, à quibus, ob virorum illorum occursum reprehensus fuerat, ad se acciuit, ipsisque quatuor has arcas proposuit, ut, quanti hæ, quanti que illæ pretij essent, æstimarent. Illi autem duas eas, quæ inauratæ erant, maximi pretij esse asseriebant, neque enim aliter fieri posse inquebant, quin in ipsis regie coronæ ac cingula recondita essent. Eas contra,

Homines non ex habitu exter- no æstimandi sunt. quæ pice ac bitumine oblitæ erant, viles omnino, ac nullius pretij esse aiebant. Rex autem ipsis dixit: Ne me quidem fugiebat, vos hoc dicturos esse. Nam sensibilibus oculis, ea quæ in sensum cadunt,

eadunt, perspicitis. Atqui non ita faciendum est: verum interioribus oculis siue prerium, siue vilitatem & foeditatem, quæ intus condita sunt, spectare oportet. Ac protinus inauratas arcas aperiri iussit. Quibus patefactis, grauis quidam ac reter odor exhalauit: atque iniucundissimum spectaculum oculis obiectum est. Ait itaque Rex: hic eorum typus est, qui cum splendidis, & illustribus vestibus vtantur, atque ob ingentem gloriam & potentiam insolenter se efferant, intus tamen foetidis cadueribus ac flagitijs pleni sunt.

Quibus similes sunt, qui externe tantum pulchri sunt.

Post autem, cum eas, quæ pice ac bitumine oblitæ erant, aperiri iussisset, omnes eos qui aderant, splendore, atque odoris suauitate, quæ in ipsis recõdita erat, oblectauit. Dixitque eis: Scitis cui nam rei hæ arcæ similes sint? humilibus nimirum atque abiectis illis viris, vilibusque vestibus indutis, quorum vos externum habitum intuentes, cõtumelia ac probro mihi duxistis, quod ante eos in terrâ me abiecissem. Ego autem eorum dignitatem, atque animorum pulchritudinẽ spiritualibus oculis considerans, ex ipsorum contactu gloriam contraxi, eosque quauis corona & quauis regia purpura præstantiores existimaui.

Religiosi regibus venerandi.

D 6 Ad

Ad hunc igitur modum pudorem
 ipsis incussit, eosque in his rebus, quæ
 in aspectum cadunt, minimè oberrare
 docuit, verùm ijs animum adiungere,
 quæ intellectu percipiuntur. Itaque ad
 pij & sapientis regis similitudinem ipse
 quoque accessisti: ut qui bona spe nixus
 me susceperis: quæ quidem, ut opinor,
 minimè te fallat. Dixit autem ad eum
 Iosaphat: Hæc omnia pulchrè atque
 concinnè dixisti. Verùm illud scire a-
 uco, quisnam sit tuus *Dominus*, quem
 tu orationis initio de illo *seminatore*
 verba fecisse dicebas.

BARLAAM ORTHODOXAM
doctrinam Regis filio ex-
ponit.

CAPVT VII.

Rursus igitur sermonem assumens
 Barlaam, dixit: Si quisnam Domi-
 nus meus sit intelligere cupis, *Dom-*
inus Iesus Christus est, vnigenitus, in-
 quam, ille Dei Filius, ille beatus & solus
 potēs, ille Rex regum, & Dominus do-
 minantium, qui solus habet immortalitatem,
 ac lucem habitat inaccessibilem,
 qui cum Patre, & Spiritu sancto glori-
 fica-

Iesus Chri-
stus Deus
vnus &
Rex regū.
1. Tim. 6.